

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ГРАД УЖИЦЕ

Радни тим за израду
Стратегије развоја културе града Ужица 2024-2029.
II Број: 644-16/23
Датум: 11. децембар 2023. године

На основу члана 34. и 36. Закона о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС“, број 30/2018), члана 146. Статута града Ужица ("Службени лист Града Ужица" број 4/19) и члана 15. став 5. Одлуке о начину и поступку учешћа грађана Ужица у пословима града ("Службени лист Града Ужица" број 11/19) Радни тим у изради Стратегије развоја културе града Ужица 2024-2029. година, сачињава

**ИЗВЕШТАЈ О СПРОВЕДЕНИМ КОНСУЛТАЦИЈАМА И ЈАВНОЈ РАСПРАВИ
у процесу израде Стратегије развоја културе града Ужица 2024-2029. година**

Водећи се начелима транспарентности, отворености и партцијативности град Ужице је током процеса израде Стратегије развоја културе града Ужица 2024-2029., спровео опсежне консултативне састанке, који су подразумевали директну укљученост шест установа културе чији је оснивач град Ужице, али и представника ванинстикуционалних заинтересованих страна - удружења из области културе, туризма, омладинске и социјалне политике, основних и средњих школа и представника високообразованих институција са територије града Ужица.

Стратегија развоја културе града Ужица 2024-2029. израђена је у сарадњи са Заводом за проучавање културног разитка. Стручњаци из Завода за проучавање културног разитка који су учествовали у целокупном процесу, истраживању, спровођењу консултативних састанака, анализи и обради података, биле су Богдана Опачић и Маријана Миланков.

Технике консултација:

Израда стратешког документа подразумевала је отворени, јавни и партцијативни процес у коме су сви актери у култури, као и грађани Ужица и насељених места позвани да дају своје мишљење и сугестије. У ту сврху реализовано је анкетно истраживање грађана Ужица, анкетно истраживање запослених у установама културе, фокус групе и интервјуи са кључним актерима културног живота и развоја града. За потребу спровођења интервјуа и фокус група креирани су специјализовани полуструктурисани упитници.

За потребе истраживања културне партцијације грађана Ужица примењена је и квантитативна истраживачка методологија техником анкете, креирана од стране стручног тима Завода за проучавање културног разитка и Радног тима. Ради што веће укључености грађана у консултативни процес спроведено је онлајн анкетно истраживање, преко Google платформе.

Комуникација се одржавала редовно и путем имејл преписке. Предлози, сугестије, иницијативе и коментари могли су се достављати електронском поштом на адресу strategija.kulture@uzice.rs

**Консултације у оквиру процеса израде нацрта Стратегије развоја културе града Ужица
2024-2029. године спроведене од јуна до децембра 2023. године**

Учесници консултација:

Кроз интервјуе и фокус групе у консултативном процесу учествовало је 122 представника заинтересованих страна.

У фокус групама учествовали су представници Градске управе Ужице, Градске општине Севојно, директори установа културе, запослени у установама културе, представници Регионалне развојне агенције „Златибор“, представници спорта, Туристичке организације Ужице, Туристичке организације регије Западне Србије, Академије стручовних студија Западне Србије, Српске православне цркве, ЈП „Ужице развој“, особа са инвалидитетом, удружења пензионера, удружења грађана у култури, чланови Савета месних заједница у сеоском подручју, запослени у Заводу за заштиту споменика културе у Краљеву, ученици и професори Ужичке гимназије, ученици и професори Уметничке школе, власници и запослени у Арт биоскопу и професори и студенти Педагошког факултета у Ужицу. Интервјуи су вођени са представницом Канцеларије за младе и управницом Музејско – туристичког комплекса „Шарганска осмица“. У вези са активностима које обухватају културно наслеђе консултовани су директори Музеја науке и технике, Музеја Југославије и професор са Катедре за археологију Филозофског факултета у Београду.

- Први консултативни састанци су одржани 22. јуна 2023. године у просторијама Градске куће:
 - састанак са директорима установа културе (Народни музеј, Историјски архив, Народна библиотека, Градски културни центар, Народно позориште, Градска галерија) на ком је извршена анализа о стању и потребама кадровске структуре у установама културе. Изнете су сугестије и предлози vezani за програмске активности установа,
 - састанак са представницима удружења грађана у култури, културно – уметничким друштвима и самосталним уметницима.
- 23. јуна 2023. године су одржани консултативни састанци фокус група:
 - састанак са члановима Радне групе – представници Регионалне развојне агенције Златибор, Туристичке организације Западне Србије, ТО Ужице, професор на Академији стручовних студија, медији (новинар), представник у области спорта, представник пензионера, представник националних мањина, представник Српске православне цркве, представник ЈП „Ужице развој“, представник удружења особа са инвалидитетом,
 - састанак са запосленима у установама које се, према Закону о култури, баве савременим стваралаштвом (Градска галерија, Градски културни центар, Народно позориште).
 - састанак са запосленим у установама које се, према Закону о култури, баве заштитом културног наслеђа (Народни музеј, Историјски архив, Народна библиотека).
 - састанци са члановима Радне групе за израду Стратегије развоја културе града Ужица, представницима удружења пензионера, удружења грађана у култури, члановима Савета месних заједница у сеоском подручју.
- Консултативни састанци са представницима установа културе одржани су у просторијама установа културе 15. августа 2023. године. Сагледане су потребе, проблеми и предлози за унапређење инфраструктуре у објектима установа.

- Консултативни састанци стручних сарадника из Завода за проучавање културног развитка одржани су 22. августа 2023. године:
- са представницима Туристичке организације Ужице и Туристичке организације регија Западна Србија
- са представницима Градске општине Севојно
- са представницима сеоских месних заједница.
- Стручни сарадници из Завода за проучавање културног развитка спровели су консултативне састанке:
 - 21. септембра 2023. године са ученичким парламентима и професорима у Уметничкој школи, Ужичкој гимназији, са професорима и студентима педагошког факултета, као и запосленим у Арт биоскопу,
 - 22. септембра 2023. године са представницима Туристичке организације и Туристичке организације регија Западна Србија, Градске управе,
 - 28. септембра 2023. године са професорима и студентима Педагошког факултета,
 - 29. септембра са представницима „Шарганске осмице“ и Канцеларије за младе.

Током октобра 2023. године одржани су консултативни састанци стручњака из Завода за проучавање културног развитка и координатором и члановима Радног тима. Циљ консултација је био разматрање пристиглих коментара и сугестија заинтересованих страна и утврђивање приоритетних циљева, мера и активности.

Истраживање мишљења грађана Ужица техником анкете

Методом анкетног истраживања, што је подразумевало прикупљање података путем стандардизираног упитника, у електронској форми, примењена је анкета отвореног приступа (open access survey) где се позив делио на различитим интернет страницама и мрежама, као и путем електронске поште. У анонимној анкети учествовало је 494 грађана Ужица. Испитаници су одговарали на 32 питања, затвореног и отвореног типа у оквиру којих су могли да искажу своје мишљење у слободној форми. Прикупљање података спроведено је у периоду јун-октобар 2023. године.

Анкетно истраживање запослених у установама културе спроводило се током јуна, јула, августа и септембра 2023. године. На упитник који је садржао 32 питања одговорило је 66 запослених из свих установа културе, међу којима је 36,4% запослених у Народном позоришту Ужице, 30,3% у Народној библиотеци Ужице, 16,7% у Народном музеју Ужице, 9,1% у Градском културном центру, 6,1% у Историјском архиву Ужице и 1,5% у Градској галерији.

У оквиру процеса израде Стратегије развоја културе града Ужица 2024-2029. година путем e-mail преписке се одржавала редовна комуникација са члановима Радног тима. Разматрани су предлози и сугестије и вршене измене и допуне у документу.

Члановоима Радног тима је 24. октобра 2023. године путем мејла достављен драфт Стратегије развоја културе града Ужица 2024 – 2029. који је садржао наративни део Стратегије (увод, методологију рада, опис постојећег стања, дефинисане циљеве, мере и активности) и Акциони план уз позив да доставе предлоге и сугестије.

Сугестије везане за инфраструктуру и структуру запослених доставило је Народно позориште.

Канцеларија за младе је изразила потребу за обезбеђивањем посебног простора за културно ангажовање младих.

Никола Максимовић, ЈП Ужице развој, је доставио предлог да се у оквиру манифестација додају „Дани боровнице“, као и опширнији опис везан за верске објекте и тврђаву „Стари град“. Истакао је значај сарадње града Ужица са општинама у окружењу, везане за културне садржаје.

Након размотрених и обрађених предлога и сугестија, најпрво овог стратешког документа је достављен Градском већу на доношење Закључка о спровођењу Јавне расправе. Градско веће града Ужица, на седници одржаној 8. новембра 2023. године, донело је Закључак о спровођењу јавне расправе о предлогу нацрта Стратегије развоја културе града Ужица 2024-2029. година и упутило је јавни позив грађанима, удружењима, стручној и осталој јавности за учешће у јавној расправи.

Процес јавне расправе

Јавна расправа о нацрту Стратегије развоја културе града Ужица 2024-2029. година, одржана је од 8. новембра до 1. децембра 2023. године. Процес јавне расправе отпочео је објављивањем нацрта документа у апликацији *Заједно до добрих одлука* на сајту града Ужица <https://uzice.rs/javna-rasprava-o-predlogu-nacrta-strategije-razvoja-kulture-grada-uzica-2024-2029-godina/> а обавештење о томе и преко инстаграм профила и свих канала комуникације са јавношћу. Путем електронске поште на 700 адреса, упућен је најпре документа, као и обавештење и позив грађанима, организацијама цивилног друштва, приватном и коorporативном сектору, организацијама младих, научној и академској заједници, да узму учешће у јавној расправи и доставе евентуалне предлоге и сугестије.

Током трајања јавне расправе сви заинтересовани су имали могућност давања предлога, сугестија и мишљења о нацрту Стратегије развоја културе града Ужица путем апликације *Заједно до добрих одлука*, путем електронске поште: strategija.kulture@uzice.rs, као и поштом на адресу: Град Ужице, Димитрија Туцовића 52. Такође, заинтересоване стране су имале могућност да своје предлоге и сугестије дају и на Отвореном састанку у оквиру јавне расправе који је одржан 1. децембра 2023. године са почетком у 12:00 часова, у Великој сали Градске куће.

Отворени састанак у оквиру јавне расправе

Дана 1. децембра 2023. године, у Великој сали Градске куће, са почетком у 12:00 часова, одржан је отворени састанак у оквиру јавне расправе о нацрту Стратегије развоја културе града Ужица 2024-2029. година. Путем представа јавног информисања и осталих канала комуникације грађанима је упућен још један позив за учешће на отвореном састанку.

На отвореном састанку присуствовало је 45 особа. У име обрађивача на састанку су били присутни:

- Бранислав Митровић, председник Скупштине града Ужица и координатор Радног тима,
- Ратко Трмчић, члан Градског већа за друштвене делатности,
- Богдана Опачић и Маријана Миланков, стручне сараднице из Завода за проучавање културног развитка.

Поред представника обрађивача, састанку су присуствовале представнице Завода за заштиту споменика Краљево, директорка Катарина Грујовић Брковић и архиватор-конзерватор Данијела Младеновић, чланови Градског већа, чланови Радног тима, представници основних

и средњих школа, Педагошког факултета, Регионалне развојне агенције Златибор, цивилног и приватног сектора.

Уводно обраћање дао је Бранислав Митровић, координатор Радног тима.

Богдана Опачић и Маријана Миланков детаљно су презентовале процес израде и нацрт Стратегије развоја културе града Ужица 2024-2029. година.

По завршетку презентације прешло се на дискусију, у чијем току су дати предлози, сугестије и мишљења грађана, о правцима будућег развоја у области културе, а који су потом достављени и електронском поштом на мејл strategija.kulture@uzice.rs:

1. Удружење грађана „Ера“, сугерисала је:

- да на старни 14. треба унети тачан назив манифестације: Међународни фестивал фолклора „Лицидерско срце“, јер је наведено да је то смотра, а фестивал је својим садржајима и циљевима много више од тога,
- да на старни 17. где су набројана удружења грађана на територији града Ужица која се баве културом, није наведено удружење „Ера“,
- да на страни 63. део 2.2.12. где се наводе старе манифестације које би требало ревитализовати у години културе, нема МДФФ „Лицидерско срце“;
- да на страни 73. део 3.3.4. где је реч о културном увезивању са градовима, потребно истаћи да се та веза може изразити и кроз фестивале, јер је један од главних циљева фестивала „Лицидерско срце“ програмско увезивање са градовима побратимима, са ансамблима из тих градова који би учествовали у свим програмским садржајима фестивала.

2. Војин Mrђа, секретар СУБНОР-а, сугерисао је:

- да је на страни 11. Наведено "Јединице Јосипа Броза Тита су у Ужицу формирале слободну територију....", а да је потребно да стоји "Партизанске јединице под вођством Јосипа Броза Тита, ослободиле су Ужице и формирале слободну територију...."
- да је на страни 12. наведено "Поводом посете Јосипа Броза Тита.....", а имајући у виду да је доласку Јосипа Броза Тита Ужицу у склопу прославе 4. јула 1961. године, претходила изградња Трга партизана. Захваљујући Александру Ранковићу сва средства су добијена од Савезне владе. Трг, споменик, Спомен дом и Позориште финансирали су преко Савеза бораца. Уклањањем споменика са трга и посебно рушењем зграде Поште, "нарушен" је изглед Трга партизана. Уместо градње пословно-стамбене зграде како је одлучено, на месту срушене поште, треба изградити зграду идентичну са зградом срушене поште и дефинисати јој намену.
- да су у навођењу знаменитих Ужичана изостављена бројна имена, као што су народни хероји: Алекса Дејовић, Нада Матић, Дана Милосављевић, Желимир Ђурић, Јеврем Поповић, Радоје Љубичић, Миодраг Миловановић-Луне, начелници ГШ генерали Никола Љубичић и Љубиша Диковић, др Зоран Вујовић, савезни министар Балша Говедарица, председник општине и председник Врховног суда, као и Митар Тарабић - Креманско пророчанство, Радован Драговић, новинар и политичар, један од оснивача Социјал демократске странке, Драгиша Лапчевић, политичар, новинар, историчар и председник Социјал демократске странке, генерал Крста Смиљанић, пуковник Душан Пурић, к-дант 4. пешадијског пука "Стеван Немања", мајор Коста Тодоровић, генерал Драгољуб Ојданић. Од значајних личности из области културе: Милован Вitezовић, српски писац и сценариста, Радомир Андрић, српски песник и новинар Радио Београда, Љубивоје Ршумовић, Драган Драгојловић, министар у Влади РС и амбасадор у Аустралији,

- да је на старни 16. и 21. наведено: "Налази се на Градском тргу у наменски зиданој згради", а треба да стоји налази се на Тргу партизана, уз изостављање "у наменски зиданој згради", обзиром да је зграда зидана као спомен дом,
 - да је на старни 22. и 51. наведено: "Проблем Савез синдиката и Савез бораца". Савез бораца је једини у катастру уписан као власник простора, а сви остали су корисници, тако да Савез бораца не може бити "проблем".
3. Жарко Крстић, Клуб три Ужице, предложио је:
- да се у оквиру одељка о уређењу Трга Партизана у Стратегији развоја културе у Ужицу, споменик Јосипа Броза Тита врати на своје место ради лепшег изгледа трга,
 - да се свим релевантним организацијама културе града Ужица обезбеде просторије у оквиру Градског културног центра (ГКЦ) или објекта који ће бити наменски изграђен за културне манифестације у граду Ужицу,
 - да се у оквиру иницијативе да се манифестације културе изводе на отвореном простору у Стратегији планира и изради један анфитеатар на отвореном на локацији Мегдана (Стари бувљак) или Векилог парка као и за биоскопске представе, књижевне вечери, сусрете певачкох група изворне музике, филклорних приредби група и ветерана на отвореном,
 - да се сагледају активности организација културе и према броју активности у току једне године, броја активних чланова, определе адекватна средства из буџета града а и према оствареним наградама и признањима, као и да се не дозволи отказивање учешћа на манифестацијама на којима су организације позване због недостатка средстава бар за путне трошкове и трошкове смештаја,
 - да се обезбедити адекватан простор за вежбање ансамблима ветерана фолклора, а посебно ФА Клуба три Ужице.
4. Љубодраг Ђурђић, одборник Скупштине града Ужица, предложио је да се Стратегијом планира санација и опремање некадашњег дома културе у Кремнима.
5. Mr Катарина Грујовић Брковић, етнолог-антрополог, директорка Завода за заштиту споменика културе Краљево, сугерисала је:
- да се у тексту документа на неколико места понавља информација преузета из Плана развоја града Ужица 2023 - 2023, везана за непокретно културно добро - споменик културе Средњовековни град Ужице. Предвиђене активности у периоду за који је израђена Стратегија, односе се на реконструкцију и рестаурацију главне куле, бедемског обзија и казамата. Међутим, те наведене активности су већ окончане у периоду од 2020. до 2022. године, средствима Министарства културе и Министарства туризма РС. Активности предвиђене за период реализације планова из Стратегије односе се на изградњу Информационог центра и сувенирнице, по пројекту Туристичке организације Ужице, изградњу пешачког моста преко реке Ђетиње, који ће омогућити приступ са магистралног пута и реконструкцију водене куле утврђења, за коју је израђен пројекат и реализоваће се средствима амбасадорског фонда.
 - да је у целини 1.1.7 - заштита објекта са споменичким вредностима у градском урбаном подручју, кроз Конкурс за суфинансирање обнове фасада стамбених и стамбено - пословних зграда, пожељно уклонити ограничења издвајања средстава за обнову фасада и увођење термина „инвестиционо одржавање“. Иако су фасаде слика сваке зграде и неопходно је санирати их како би заштићене целине изгледале адекватно својим вредностима, треба омогућити станарима да конкуришу и за средства за извођење других радова, којима се такође чувају споменичке вредности целине, попут санације кровова, замене олучних вертикала и сл.

Након консултација, стручни сарадници Завода за проучавање културног развитка и Радни тим су извршили исправку у складу са великим бројем сугестуја и предлога заинтересованих страна. Током детаљне анализе достављених предлога у обзир су узети и резултати спроведеног анкетног истраживања мишљења грађана, током процеса израде Стратегије. Такође, уочено је да је значајан број предлога већ предвиђен у документу у оквиру дефинисаних циљева и мера за културни развој града Ужица.

